

Rude Strand langhøj

Grabhügel

Jungsteinzeit

Grabhügel

Rude-Strand-langhoj-01

Rude Strand langhøj fra bondestenalderen

Temmelig skjult i sommerhusområdet ved Rude Strand ligger en langhøj fra den tidlige bondestenalder omkring 3.500 f.Kr. Udgravninger og fund fra højen har kastet nyt lys over bondestenalderens komplicerede og varierende gravskik som ellers domineres af begravelser i dysser og jættestuer.

Den bevoksede langhøj skjuler sig noget i bevoksningen. Her set fra sydøst.

Lokale henvisningsskilte viser frem til højen, hvor der også er opsat en informationstavle.

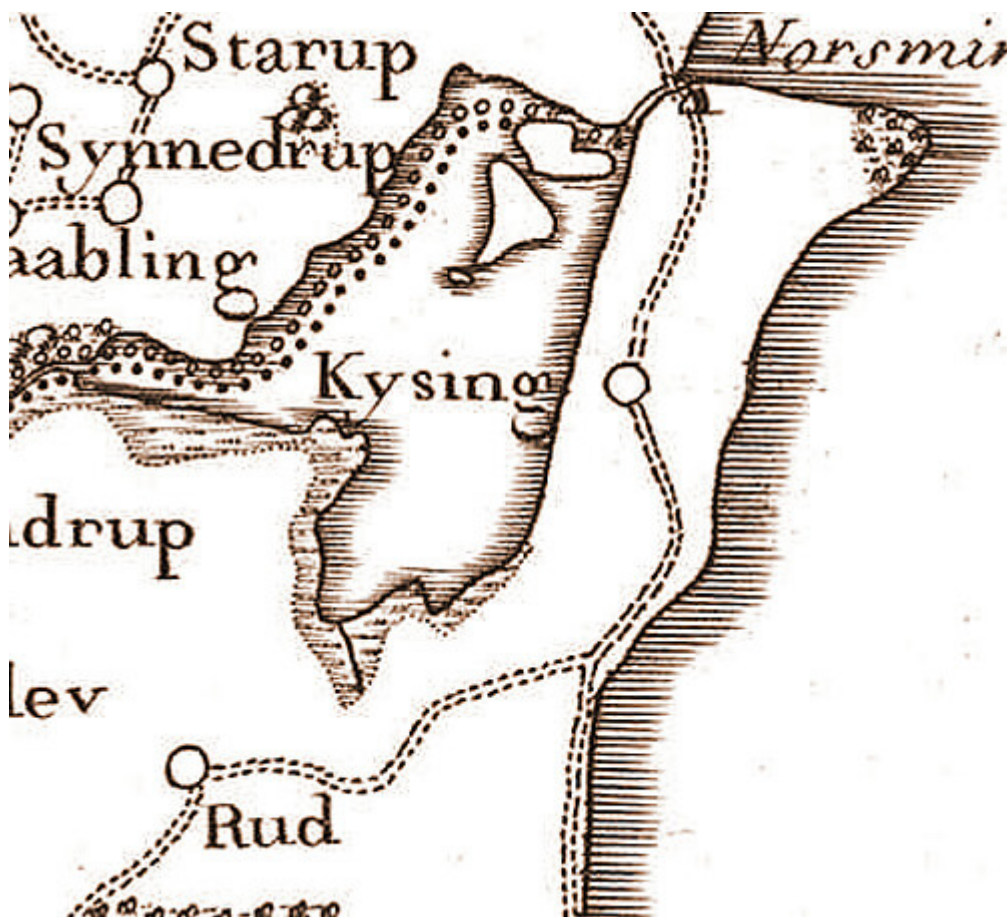
Træskilte i sommerhusområdet leder den besøgende frem til langhøjen.

Da højen blev anlagt så området ganske anderledes ud. Kysten var sikkert skovdækket med tæt løvskov som evt. måtte fældes for at skabe plads til højen, og dengang var der sikkert en del kortere til havet end de ca. 300 m som er i dag.

Ved højens sydside står et informationsskilt.

Langhøjen ligger for sydenden af et smalt næs som i stenalderen strakte sig mod nord til Norsminde. Norsminde Fjord har stadig sit udløb her, men store dele af fjorden er nu blevet tørlagt til landbrugsjord. Stenalderens fjord var mere end 4 gange så stor som nu. Den lå kun ca. 500 m nordvest for langhøjen og strakte sig helt til Odder.

Udsnit af Videnskabernes Selskabs kort fra slutningen af 1700-tallet, som giver et godt indtryk af det oprindelige landskab.

Langhøjen ved Rude strand er undersøgt i to omgange. Første gang i 1894, hvor Thuesen - en lokal bonde - og hans søn frilagde de to stenkister som stadig ses. Denne bedrift er udødeliggjort på mindestenen (5) på højens top.

Midten af langhøjen med de to stenkister set fra sydvest.

Forhøjningerne på den langovale oldtidshøj omkring det korsformede snit som frilagde stenkisterne er oplagt højfyldt fra afgravningen. Der er ikke bevaret særligt mange oplysninger om denne gravning, men fra det ene af de to skeletter som fandtes, stammer et interessant fund af en lille kobberskive som oprindeligt var bundet om håndleddet på den afdøde i graven.

Mindestenen fra fremgravningen af de to stenkister i 1894. Samme år blev højen fredet.

I 1977-78 foretog Moesgård Museum mere omfattende og systematiske udgravninger i højen, som faktisk først da blev erkendt som en gravhøj. Den ca. 60 x 10 m store gravhøj er som de fleste langhøje orienteret øst - vest, og har oprindeligt været belagt med sten på overfladen. I højen ligger som nævnt to mandslange stenkister. Stenkisternes sider er opbygget af flade sten, og kisterne har oprindeligt været lukket med sten.

Højens to stenkister under udgravningen i 1977-78. (Foto T. Madsen, Moesgård)

Over den vestlige stenkiste ses stadig en stor, delvist afsprængt dæksten som dækker 3/4 af graven, og over den østlige stenkiste (8) er der bevaret 4 mindre dæksten. Bunden af denne kiste er brolagt med flade sten.

Langhøjens vestlige stenkiste hvor kobberskiven blev fundet i 1894. Her set fra sydøst.

Under genudgravningen af den vestlige stenkiste, hvor kobberskiven tidligere var fundet, fandtes en del ret opløste skeletdele, som analyser viste stammede fra en person som mindst var 20 år gammel. Kobberfund betragtes sædvanligvis som meget tidlige i bondestenalderen, så derfor var det overraskende, at skelettet ved kulstof 14-datering blev dateret til midten af bondestenalderen ca. 2.800 f.Kr. Dette kan også indikere, at højen har været i brug i lang tid, inden stenkisterne blev opført.

Den østlige stenkiste er 2,4 x 0,5 m stor. Her set fra syd

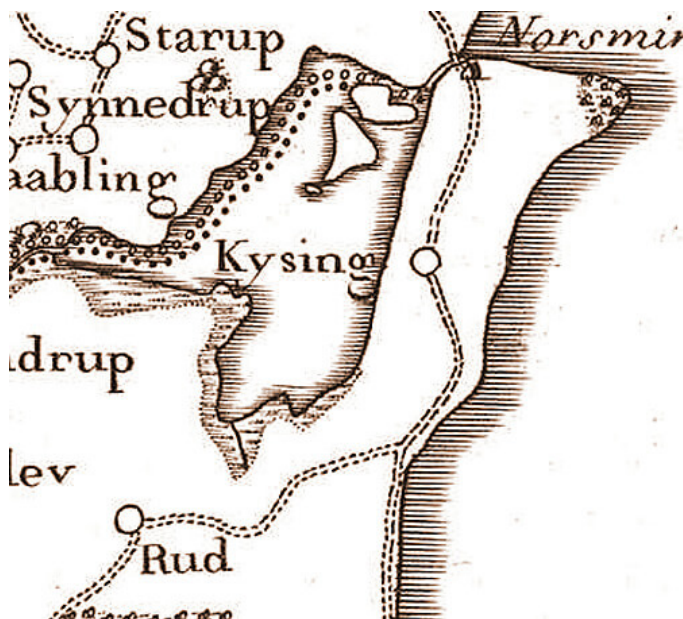
Det mest opsigtsvækkende fund blev dog gjort ved højens østende. Her fandtes en spor efter en nedbrændt trækonstruktion fra før højen blev opbygget. Udgravningen klarlagde, at den havde to byggefaser, hvoraf den sidste bestod af en række med 7 tykke, tætstillede træstolper i en nord-syd gående grøft, som mod øst var tilføjet en halvkredsformet indhegning med østvendt åbning. Nogen entydig forklaring på anlægget kan ikke gives, men det formodes, at det var her de kultiske handlinger under de første gravlæggelser foregik. Keramikfund fra området dateres til den tidlige bondestenalder, så langhøjen har totalt set været benyttet i måske hen ved 1.000 år.

Rude-Strand-langhøj-02

Rude-Strand-langhøj-03

Rude-Strand-langhøj-04

Rude-Strand-langhøj-05

Zugang

- Fra vej 445: Odder-Hou, køres til Saksild.
- Fortsæt langs kysten imod Norsminde til sommerhusområdet ved Rude Strand.
- Parker i vejsiden og følg træskiltet "Oldtidsminder" ved Lyngbakkevej ca. 300 m før bivejen mod Rude / Nølev.

- Efter ca. 100 m drejes til venstre og efter ca. 75 m til højre ad gangstien frem til fortidsmindet.

Faciliteter

- Informationsskilt ved højens sydside.
- Afstand til fortidsminde: ca. 250 m.

Særlige forhold

- Privat sommerhusområde - Vis hensyn !

Verwandte Literatur

Guide til Danske fortidsminder – *Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)*

Fortidsminder i Danmark – *Hennning Dehn-Nielsen (Sesam, 1999)*

Vejviser til Danmarks Oldtid – *Ingrid Falktoft Andersen (Wormianum, 1994)*

Danmarkshistorien bind 1-2, Stenalderen – - (*Sesam, 1981-84*)

En tidligneolitisk langhøj ved Rude i Østjylland – *Torsten Madsen (KUML / Gyldendal, 1979)*

Fortidsminder i Århus-området – *Anna Lindebo Leth (Århus Amt, Natur og Miljø, 1993)*

Danmarks Oldtid, Stenalderen – *Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)*

Stendysser - Arkitektur og funktion – *Palle Eriksen & Niels H. Andersen (Jysk Arkæologisk Selskab, 2014)*

Praktische Informationen

ADRESSE	EIGENTUMSVERHÅLTNISSE
8300 Odder, Mitteljütland	In Privatbesitz
GPS	UTM
55.994128, 10.249080	E577912 N6206130